

מסורת הש"ס

(א) ועירובין לו: (ש"ג),
(ב) וזכרון ט"ז, (ג) [לעיל]
(ד) [ש"ג], (ה) [נחמיה ג, א]
(ו) [לעיל ט: (ש"ג)],
(ז) [לעיל כא: (ש"ג)],
(ח) וירוש גיטין
(ט) חמשים הם הוא סוף דעירובין
והוא"כ ממחיל הדעירובין הא'
נמי איכא לאוקמי אפי'
לר"א, רש"י ט: (ש"ג),
(י) זיל מתן, רש"י, (א) זיל
י"ל רש"י,

מוסף רש"י

שמואל יבקע הנוד. קודם
שפירש ממנו (ועירובין ד:)
והוצרך שאל היה עתה
לגלגל להי' הפרשה ושמה
טבלים למפרע (וחולין יד:)
דבשלמא כי מפרש לה
לחמך זמן איכא למימר
הך דמטא השמא לחמך
כחן י' צריכה דמשיקא
במחך הנוד נמי דדייה
הוא משעת קריאת שם
וחולין שמה, אצל י'
כקע הנוד ולא איכרי לה
מרומה מיניה מלי י'
במחך איכא למימר, הא
ר' אלעזר מכשיר כוונן, וכלנז
אפילו לנסוף לא כלל
מרומה אחרי (ועירובין ד:)
לשומר (ועירובין ד: ובעירובין
לכשיבקע. נכון דבזה,
כלומר דלא חיישין לה
שמה, דלי ציי מסר לה
לשומר (ועירובין ד: ובעירובין
י"א ט:), הדיבור טופסי
גיטין, שם מוזמנין לה
טופס לשון טופס, מולי'
נלע"ז (נחמיה ג, א), אף
מקום הרי את מותרת
לכל אדם. דזה עיקר
גופו (שם).

מוסף תוספות

א. וא"ת השתא מסקנן
לד"ש אית ל"י ברירה.
מוס' הדי'ס.
ב. משחשיבה
ג. וי"ל, מוס' הדי'ס.
ד. משמיר דרבא, האי
אשרתא דדייני דבתייה
מקמי דליחור סהדי
חתימות דיידיה, פסולה.
ר"ן, ה. לרב, רש"י.
ו. משום
בגיתין לא מיהלפי כלל.
ר"ן, ז. דפסיל אפי'
טופס, רש"י, ח. ד'
אליהו, דגמיר לה לה
מאשה.
ט. מוס' הדי'ס.
י. [בענין בהו' לשמה.
ש"ט, י. [אלא] דר"א
אינו פוסל אלא בגיטין
נשים לבד, רש"י.
י. (ו) בחיתוקן, מוס'
הדי'ס, י"א, הקדמונים.
מוס' הדי'ס, י"ב, שאין
כתוב [בהם], רש"י.
יג. שומריין במקום
ה"ה מותרת שהרי כתובין
למיהר למנסבא לכל גבר.
יטע"ז, יד. מתי' הדכל
כשרין לכתוב את הגט.
מוס' הדי'ס, יט. ואע"ז
דמוקי הך תורת קמייתא
כר"א לא היה מוקי הך
כר"א, מוס' הדי'ס.

כל הגט פרק שלישי גיטין

כו.

עין משפט
גד מצוה

יד א מיי פ"ג מהל'
גירושין הלכה ז סמנ
עש"נ:
ב [טו"ש] ח"מ ס' מג
ספיק א וסומן מד ספי'
[ח]:
בז ג מיי שם טו"ש
ח"מ סומן מה ספיק
גירושין הלכה ז סמנ
שם:

תורה אור השלם

י. כי יקח איש אשה
ובעלה ויהיה אם לא
תמצא חן בעיניו כי יצא
בה ערוה דבר וכתב לה
ספר פרידתו ונתן בידה
ושלחה מביתו:
דברים כד א

פסקי ר"ד

מתני' הכותב טופסי גיטין
צריך שיניח מקום האיש
ומקום האשה ומקום הזמן
שטרי מלוה צריך שיניח
מקום המלוה ומקום הלוח
ומקום הזמן ומקום המעות
שטרי מקח צריך שיניח
מקום הלוקח ומקום
המוכר ומקום המעות
מפני התקנה ר' יהודה
פוסל בכולן ור' אלעזר
בכולן חוץ מגיטי
נשים אבל שם הפיר
לשמה פ"י אבל שם הפיר
כותב ולא יציל אותו הגט
אלא לבני אותה העיר
ולכתוב אותה העיר וכן נמי
בשטרי הלואה ובשטרי
מקח וממכר וסתמא
דמילתא אין הסופר מומין
תופסין אלא לבני עירו
ואינו משיב אל לבו שמה
יבא לידו מעיר אחרת:
אמר רב יהודה אמר
שמואל וצריך שיניח אף
מקום הרי את מותרת לכל
אדם ור"א הוא דאמר עידי
מסירה כרתי ובעיא כתיבה
לשמה: מאי מפני התקנה
היה תקון סופרים וברין
מפני דאפילו תופס נמי לא
לכתוב ומשום תקון סופר
שרי ליה רבנן ור' יהודה
פוסל בכולן גזר תופס אטו
תורף וגזר שטרות אטו
גיטין ור"א מכשיר בכולן
חוץ מגיטי נשים תופס
אטו תורף גזר שאר
גזרי' תופס אטו תורף:
(א) נראה מזה דענין סופר
דעת רש"י דנמקד גס
בשטרות מזר אטו גיטין וע'
במס' ד"ה ר"א.

בין רבי יהודה בין ר"ש לא שנא וכו'.^א ורז יוסף דמסיק צפ'
בכל מערבין^ב (עירובין דף לו:). דלר"ש לית ליה צריכה גבי
הריני מערב לשבחות של כל השנה כולה ראייתי אלך ראייתי לא
אלך דמסיק רז יוסף אפיון ולר"ש ראה מצעוד יוס עירובו עירוב
כו' רז יוסף יתחל צין במולה דעת
עצמו לתולה דעת אחרים:

התם בדרקתני טעמא כו'. צפרק
בכל מערבין (עירובין דף לו:).
מפרש רבא טעמא משום דבעינן
ראשית ששייה ניכרין וגראה דהתם
גריס רבא מדאיירי אצ"י צתריה
ועוד דהתם נמי מסיק טעמא כי
הכא: **רבי אעזר מבשרי בבולן**.
פירש צקונטרס וכלנז שיניח מקומות
הללו וקשה לר"י דנגמרא פסיק רז
כו' אלעזר וקאמר אפי' בשטרות
והאמר רז פפי' כו' אלמא מחזי
כשיקרא ה"נ מחזי כשיקרא ואי לא
מכשיר ר"א אלא בטופס דשטרות
מה מחזי כשיקרא איכא מאחר
שהניח מקום המלוה והלוה והמעות
ועוד משמע דלא פריך^ה מדרב פפי
אלא משום דפסיק כו' אלעזר אלל
אי הוה סבר כרננן הוה ניחא ליה
ואי שייך בטופס מחזי כשיקרא
אפי' סבר כרננן תקשי לרב פפי
וגראה לר"י דר"א מכשיר בשטרות
אפי' תורף^ו והשתא מיחזי כשיקרא
שכותב פלוני לזה מפלוני ועדיין לא
לוח חוץ מגיטי נשים דפסיל אפילו
טופס מדקמיני משום שלאמר וככתב
לה משמע דפסיל בגיטי נשים טפי
מת"ק וא"ת ומנא ליה לגמרא דר"א
מכשיר בשטרות אפי' תורף דפריך
מדרב פפי דלמא בטופס דשטרות
דווקא מכשיר וי"ל דאם אימא דלא
מכשיר אלל בטופס הוה לו לקבוע
דכרי ר"א אחר ת"ק והיה לו לקר'
ולשנות ר' אלעזר פוסל בגיטי נשים
ור' יהודה פוסל בכולן וגם היה ראי'
לשנות בסדר זה שכל אחד מחמיר
משלפיו אצל אי רבי אלעזר אמת'
לאכשורי בשטרות אפי' תורף ניחא
דמנא דכרי רבי יהודה קודם משום
דקאי את"ק דלריי בטופס ור"א
בשטרות מכשיר טפי ממנא קמא
ובגיטין פסיל טפי: **חזין מגיטי נשים**. ואין לומר בשחרורי
עבדים נמי פסיל^ז דאם כן צפ"ק (לעיל ט:). גבי שלשה דברים ששוו
גיטי נשים לשחרורי עבדים יתמי וכדברי ר"א חלוצע דקדמני
וכדברי ר"מ בחרנע^ח: **וצריך שיניח מקום הרי את מותרת לכל**
אדם. בכל דוכתי משמע שכותבין לשון זה בגט וצפ' צתרא
(לקמן פה). נמי^ט תניא גופא של גט הרי את מותרת לכל אדם והנהיג
ר"ת לכתוב לשון זה בגט אצל' בטופסי גיטין^י לא היה כתוב ומ"מ
אין להוציא לעז על גיטין הראשונים^{יא} שהרי מאריכין לכתוב כמה
לשונות בגט^{יב} דחשיב כמו הרי את מותרת לכל אדם: **אבל סיפא**
דקדמני שאין קיום הגט אלא בחותמיו אימא ר"מ היא. מימה
דבסוף פרק שני לעיל (דף כג). מוקי לה ר' זריקא א"ר יוחנן^{יג}
כר"מ ופריך עלה מההיא דמחוצר דאמר רבה בר בר חנה א"ר
יוחנן ר"א היא ודחק לשנוי אמוראי יניחו אליצא דר' יוחנן ומאי
קושיא הא משמע דאל דחשיב^{יד} דמוקמינן הדיא דמחוצר כר"מ ומאי
מוקמינן שפיר הדיא דלכל דכריס כר"מ ואור"י דלע"פ שטושה
צריכותא בזה מ"מ מיסתבר דאמאי כחד תנא אצל הך דפירקין
ודאי ר' יוחנן מוקי לה כר"מ משום טעמא דמסיק מדסיפא ר"א
ישראל לא ר"א^{טו} דמטעם זה קאמר ר' יוחנן צפרק ד' אחין (יבמות דף
ס:). אחיות איני יודע מי שנאן^{טז} ועוד דבתרמי קמייתא דמתניין
בחדא פירקא איכא קפידא טפי לאוקמיניהו כחד תנא:

מפני התקנה מאי מפני התקנה. מקום הזמן דתנא דרישא דקבע
בגמרא אחר כך היינו משום דלמא לפרושי מפני התקנה
אליצא דמאן דמוקי לה כר"א דאין פירושו כמו למאן דמוקי לה כר"מ:
קא

לא ראה אינה מקודשת. דלא בעל אלא על תנאי ולא נתקיים וכי
ראה מיהא מקודשת ואע"ג דמשעת צעילה ספק רואה ספק אינו
רואה אמרינן הוצרך דמשעת צעילה הוו קידושין: טבלים למפרע.
שהרי לא הוצרכה התרומה מעולם: לכשיבקע. כשיצא ליד
כך ודאי טבלים שמה אצל אין
לחוש לכך דלא שכיח ליצקע:
מתני' הכותב טופסי גיטין.
סופר הוא ונוטל שכר ורואה שיהו
מוזמנין לו פעמים שאלס נא לשוכרו
והוא טרוד בשטרות אחרים: צריך
שיניח מקום האיש וכו'. שאם רואה
מגר צנייהם לא יאמר הריני כותב
כל הגט ובגמרא^א מפרש טעמא:
צריך שיניח מקום כו'. ואם שמע
שהיה אחד דורף אחר חצירו להלוותו
מנא לא יאמר הריני כותב מיד ואניח
מקום הזמן לצדו שלא יהא שטר
מוקדם אלא צריך שיניח מקום הלוח
והמלוה והמעות אע"ג דליכא למיחש
למידי גזירה שטרות אטו גיטין:
מפני התקנה. בגמ' מפרש שהיכא
קאי: פוסל כוונן. ואפילו הניח
מקומות הללו וטעמא מפרש בגמ':
ר' אלעזר מכשיר כוונן. וכלנז
שיניח מקומות הללו: חוץ מגיטי
נשים. דגורין צהן טופס אטו
תורף: שנאמר וכתב לו. בגמרא
פריך האי אמורף הוא דכתיב:
גב' אף מקום הרי את מותרת.
גם זה עיקר שם גט: עדי מסירה
כר"א. הלכך וככתב לה לאו חתימה
קאי דחתימת עדים אינה אלא מדברי
סופרים מפני תיקון העולם וכי
כתיב וכתב לה משמע אעיקר
כרימות קאי דהיינו כל הני דאמרין:
וצריכא. לשמואל לאוקמי להני תלת
סתמי כר"א ולממרלא בצולוה והוא
שעיר מקום המורף אין כותבין על
המחוצר (לעיל דף כא:). והכל כשרין
לכתוב (לעיל כג:). והכותב טופסי
גיטין כולוה אוקמיניהו שמואל כר"א:
דקדמני אין כותבין. והדר תנא כתבו
על המחוצר כשר ומדקשיא רישא
לסיפא אוקמינא דכרי קאמר אין
כותבין טופס שמה יכתוב תורף כו':
אצל סיפא. הכל כשרין לכתוב דקדמני

שאלו קיום הגט אלא בחותמיו: אימא ר' מאיר היא. ואינו צריך
לשייר מקום המורף ואשמעינן שמואל דצריך ורבי אלעזר היא. וסיפא
דקדמני שאלו קיום הגט אלא בחותמיו לאו לאכשורי תורף דהש
שטרה וקטן דשאל לשמה קאי אלא אמצינא קאי האשה כותבת את
גיטה לשמה והאיש שוכרו שאלו קיום הגט אלא במסירתו ולא בחתימתו.
והא דנקט חותמיו משום דרוב עדי מסירה הם החתומים צו^א ורוב
גיטין חתומים הם אפי' לר"א מפני תיקון העולם: איכא לאוקמא
כו' אלעזר. ולא קשיא מידי כדפרישית: אצל הא מדסיפא. פליג ר'
אלעזר ארישא דקדמני רבי אלעזר מכשיר כוונן חוץ מגיטי נשים
ורישא מכשיר אף בגיטי נשים: אימא רישא לאו רבי אלעזר היא.
וא"ל לשייר מקום הרי את מותרת אלא מקום השמות לצדן משום
קטטה דלקמנא^ב: קמ"ל שמואל דרישא נמי כר"א ותרי תנאי ואליצא
דר' אלעזר דלקמניה: **מפני תקנה סופר**. התירו לכתוב טופס שלא
לשמה: **ר"א היא**. הא דקדמני מפני התקנה התירו לכתוב טופס
הא לאו הכי הוה אסיר רבי אלעזר היא דבעי לשמה בכתובה
מדאורייתא: לא לנסוב. דלמא אחי למכתב תורף אלא משום תקנה
סופר שיהו מוזמנין לו שרו ליה וכלנז ששייר תורף לכתוב לשמה
ותורף דשאר שטרות נמי גזר משום תורף דגיטין: ורבי יהודה כו'.
וגזר שטרות אפי' טופס אטו גיטין: שטרות אטו גיטין. בטופס לא
גזר דגזירה לגזירה היא: והא כי כתיב לה אסורק כתיב. דצקרא
כרימות כתיב דהיינו תורף והיכי יליף ר"א מיניה למיסק טופס
אלא. לא תימא שנאמר דמשמע מיניה יליף אלא משום כלומר משום
שנאמר בתורף וכתב לה לשמה גורין טופס אטו תורף דאורייתא:
קשיא